

Miljøterapeutisk tilgang på Egholt

[Formål med den miljøterapeutiske tilgang](#)

På Egholt har vi en psykodynamisk og mentaliseringsbaseret miljøterapeutisk tilgang. Denne tilgang er det faglige fundament for den udviklingsstøtte og det behandlingsarbejde, der praktiseres på Egholt.

Vi har erfaring for, at den miljøterapeutiske tilgang er den bedste vej til at skabe et godt udviklingsmiljø, for den målgruppe der bor og går i skole på Egholt.

Formålet med den miljøterapeutiske tilgang i alle Egholts tilbud er at lave evidensbaseret og udviklende relations-samarbejde med vores beboere og elever.ⁱ Relationerne mellem beboere og elever og Egholts miljøterapeuter støtter og motiverer elevernes og beboernes udvikling mod bedre trivsel, læring og selvstændighed.

Tilgangen giver ro i en tilværelse, der ellers kan forekomme kaotisk for dén, der har svære psykiske vanskeligheder.

[Miljøterapi som behandlingsfilosofi](#)

På Egholt er tænkningen i den miljøterapeutiske behandlingsfilosofi langt mere omfattende, end den miljøterapi, der beskrives på nogle andre behandlingssteder, hvor det miljøterapeutiske alene bruges som udtryk for et antal aktiviteter i et dagsprogram og nogle pæne fysiske rammer.

[Behandlingstænkning på Egholt](#)

Viden om samspil

Vores behandlingstænkning bygger på viden om, hvilke samspil, der gør folk mere raske (salutogenese), og hvilke faktorer, der kan medvirke til, at man risikerer at blive mere syg (patogenese). Vi inddrager denne viden i organiseringen af udviklingsarbejdet, så rammer og strukturers indhold tilbyder beboere og elever nogle rigtig gode betingelser. Eksempler på dette er for eksempel, at beboere og elever bliver en del af et fællesskab i hverdagen, fordi man løser opgaver sammen. At beboere og elever er inddraget i planlægning omkring dem, og at man på Egholt mødes med stor mellemmenneskelig respekt. Alle sammen forhold, der har betydning for trivsel og livskvalitet.

Viden om dynamikker og processer

I den miljøterapeutiske behandlingstænkning på Egholt, er det helt nødvendigt at inddrage både oplysthed, respekt og ydmyghed over for alle de dynamikker og processer, der lever i og imellem de mennesker, der befinder sig på Egholt i de forskellige sammenhænge, og tage disse til indtægt for refleksion, større forståelse og eventuelle handlinger. For eksempel handlinger der hindrer, at ledelsen reagerer skarpt på problemstillinger, der ved undersøgelse viser sig at være parallelprocesser af svært arbejde i behandlingsmiljøet, der rettelig skal tackles der og ikke med eventuelle instrukser fra ledelsen.

Afspejling af behandlingstænkning i miljøet

Det miljøterapeutiske arbejde afspejler den behandlingstænkning, der foreligger i herværende dokument.

Dette kommer til udtryk i den miljøterapeutiske praksis, den udtrykte hovedopgave, de aktiviteter der foregår i den faste struktur, og de holdninger, man møder rundt omkring i organisationen

Værdier og etik udtrykt i holdninger, struktur og rammer

Vores værdier og etik kommer både til udtryk som holdninger over for mennesker, dyr og natur og ses også udtrykt i form og indhold i de miljøterapeutiske rammer og strukturer, der findes rundt omkring på Egholt.

Hovedopgaven på Egholt

Hovedopgaven i alle Egholts tilbud er miljøterapeutisk relationsbehandling, og det som alle arbejder på som hovedfokus.

Hertil lægges der specifik beskrivelse til hovedopgaven i de forskellige kontekster, som miljøterapien praktiseres i, fra skole og dagtilbud til bosteder.

Mentaliseringsbaseret Miljøterapi; MBT-M

På Egholt integreres den psykodynamiske miljøterapi og mentaliseringsteori – og praksis. Mentaliseringsbaseret miljøterapis opgave er at fremme mentalisering hos beboere og eleverⁱⁱ

I dette dokument beskrives det teoretiske og empiriske fundament for vores mentaliseringsbaserede, miljøterapeutiske tilgang; MBT-M. Alle ledere er uddannede hos Finn Skårderud og Bente Sommerfeldt i MBT-M.

Miljøterapeutisk tilgang og miljøterapeutisk praksis

På Egholt skelnes mellem miljøterapeutisk *tilgang* og miljøterapeutisk *praksis*.

Den miljøterapeutiske *tilgang*, er det teoretiske udgangspunkt for den miljøterapeutiske *praksis*.

Praksis er ikke beskrevet i herværende dokument, men er beskrevet særskilt for de respektive tilbud, der er på Egholt. Miljøterapeutisk *praksis* er naturligt påvirket af, hvilken kontekst, man arbejder i.

Det miljøterapeutiske relationsarbejde på Egholt, hviler på tre nøgle-fundamenter

1. Organisatorisk klarhed

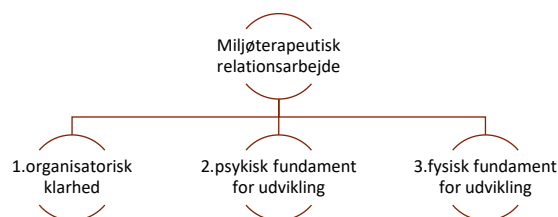
Dette nøglefundament tilfører en forståelsesramme for de dynamikker, der optræder i behandlingsarbejdet og giver det miljøterapeutiske arbejde styrke og udholdenhed.

2. Et stærkt psykisk udviklingsfundament

Dette nøglefundament støtter op om beboeres og elevers udvikling ved hjælp af mentaliserende, troværdige og nærværende relationer.

3. Et stærkt fysisk udviklingsfundament

Dette nøglefundament giver beboere og elever videns baserede og fundamentalt gode udviklingsmuligheder via de fysiske rammer.

Uddybning af de 3 nøglefundamenter

Nøglefundament 1: Organisatorisk klarhed

På Egholt tilstræbes der gennemsigtighed i organisationen, og der er en psykodynamisk og systemteoretisk forståelsesramme for dynamikker i organisationen.

Klarhed og gennemsigtighed

Den organisatoriske klarhed handler om gennemsigtighed; at det er let at skaffe sig overblik vedrørende Egholts hovedopgave, samt for eksempel hvilke roller, grænser og resultatdokumentation, der er i organisationen.

Systemteori som forståelsesramme

Systemteorien tilbyder en model til at forstå og rumme gruppedynamikker, parallelprocesser mellem de forskellige grupper, konflikter af forskellig art i organisationen og overføringsproblematikker mellem beboere og elever med psykiske vanskeligheder og miljøterapeuterne.^{iii iv v vi}

Dynamikker, der ofte vanskeliggør stabiliteten og relationsarbejdet på et behandlingssted, hvis de ikke forstås, rummes og håndteres.

Når de derimod kan identificeres, rummes og håndteres som på Egholt, får det svære behandlingsarbejde tilført en stor styrke og holdbarhed.

Miljøterapeuterne kan langt bedre rumme, at beboerne får sat de svære ting i spil i samværet og relationerne. Når det sker, så får beboere/elever lidt afstand til vanskelighederne, og kan lære af, at miljøterapeuterne både rummer vanskelighederne, reagerer OG bliver i kontakten med dem.

Nøglefundament 2: Psykisk fundament for udvikling

Udviklingsteorien understreger, at mennesker udvikler sig i samspil med andre på basis af et sundt miljø, der tilbyder en tryk opvækstramme, et holding environment.^{vii}

På Egholt arbejdes der kontinuerligt på at skabe og at opretholde både det sunde psykiske og det sunde fysiske udviklingsmiljø omkring alle.

I denne beskrivelse skilles, for forståelsens skyld, det psykiske og det fysiske udviklingsmiljø lidt kunstigt ad, men fundamentet udgøres naturligvis af psykiske og fysiske forhold som et samlet hele i et udviklende miljø.

Fællesskab og nærvær

I det sunde psykiske miljø tilbydes beboere og elever et helt nødvendigt udviklende fællesskab og samspil med hinanden og nærværende miljøterapeuter. Miljøterapeuter der både kan rumme udtryk for beboernes og elevernes vanskeligheder, og samtidig holde af dem.^{viii ix}

Den gode tilknytning

Der arbejdes relationelt med beboere og elevers tilknytningsevne. Mennesker, der har psykiske vanskeligheder, har ofte en usikker tilknytningsstil. Når den forbedres i samspillet med miljøterapeuter, der både holder ud og holder om, så gives der mulighed for at udvikle større selvbevidsthed, nye indre arbejdsmodeller for relationelle forhold og mentaliseringsevnen styrkes^x. Den gode tilknytning frigiver mentalt rum for at udvikle sig, udvide sit læringsrum og giver større selvbevidsthed.^{xi}

Mentalisering

God mentalisering betyder at en person er god til

- at have sind på sinde,
- at se sig selv udefra og andre indefra,
- at forstå misforståelser og
- at være optaget både af egne og andres mentale tilstande
- er god til at regulere egne følelser

Mentaliseringssvigt

Psykisk sygdom og problematisk adfærd er ofte stærkt forbundet med et midlertidigt eller mere permanent mentaliseringssvigt. Mentaliseringssvigtet både kommer af og medfører et fortsat højt stressniveau i den følelsesmæssige del af hjernen.

Mentaliseringssvigt hæmmer de kognitive funktioner og skaber et højt følelsesmæssigt alarmberedskab. Man opfatter verden som et farligt sted at være, oplever mange misforståelser, der gør livet besværligt. Meget traumatiserede beboere og elever kan have psykotiske symptomer oven i. Mennesker, der har det sådan, har ofte selvskadende, måske også misbrugsadfærd.

Forbedret mentaliseringsevne

De elever og beboere, der har brug for at modtage behandlingstilbud og skolegang på Egholt, har af ovennævnte grunde behov for at få bedret deres mentaliseringsevne. Det får man blandt andet af at være i et mentaliserende miljø, og have miljøterapeuter omkring sig, der er gode til at mentalisere. Miljøterapeuter, som kan etablere et sprog sammen med elever og beboere, der skaber en fælles forståelse af, at deres vanskeligheder ofte er udtryk for mentale tilstande.^{xii}

Den gode kvalitet og æstetik omkring de fysiske rammer ude såvel som inde, natur og dyrehold virker afstressende og skaber gode følelser, dette forbedrer mentaliseringsevnen betydeligt.

Muligheden for sanseintegrerende aktiviteter både i rideterapi, have, skov, leg og bevægelse vækker glæde, styrker selvbevidstheden hos mennesker med psykiske vanskeligheder og dermed også mentaliseringsevnen. (Meget mere om disse ting følger).

Nøglefundament 3: Fysisk fundament for udvikling

Organisationen som terapeut

På Egholt anvendes en miljøterapeutisk teori, der understreger betydningen af at udviklingsarbejde organiseres, at rammer, strukturer og rytmer omkring beboerne i sig selv kan virke terapeutiske. Heraf udtrykket "Organisationen som terapeut"^{xiii}

Rammer og strukturer

- o Angiver en fast tids- og kalendermæssig rytme omkring alle begivenheder fra gøremål i dagligdagen til afholdelse af årets traditioner. Rytmer, der skaber forudsigelighed, en følelse af troværdighed til organisationen, samt tillid til at de mennesker der arbejder der, er til at regne med.
- o Skaber mulighed for at opdage, rumme og håndtere vanskeligheder. Rammer og strukturer kan testes af beboerne – kan organisationen holde til de vanskeligheder, den enkelte rummer? Brud på rammer og strukturer viser miljøterapeuterne, om der er forhold, som bør tages op til refleksion.
- o Rammer og strukturer rummer tilbud om fællesskaber og kontakt, da dette er bygget ind i de aktiviteter, der foregår.
- o Rammer og strukturer omkring livet i behandlingsstedet repræsenterer normalforventninger og viden om, hvad der er gode livsbetingelser.

Strukturer i den mentaliseringsbaserede miljøterapi; MBT-M

MBT-M indeholder en del aktiviteter, der understøtter behandlingsarbejdet.

På Egholt arbejdes der med alle disse aktiviteter efter behov.

- Behandlings- og udviklingsplaner hviler på en dynamisk sagsformulering, der fokuserer på årsagssammenhæng i beboers sag
Der tilbydes individuelle, mentaliseringsbaserede samtaler i tillæg til miljøterapien
- Der lægges kriseplaner med de af vores beboere, der har behov for det
- Der tilbydes psykoedukationsgruppe til vores beboere
- Der tilbyde familiegruppe- deltagelse.

De fysiske rammer

Egholt tilslutter sig udtrykket om, at et behandlingssteds æstetik er udtryk for stedets etik.

Bygninger og indretning af samme, er tænkt at være omsorg og tanker omsat til form.^{xiv}

De indre rum påvirkes af de ydre rum

Det menneskelige sind, der kan kaldes de indre rum, påvirkes af de ydre rum, der omgiver os.

Det har derfor en stor mental betydning, at der kontinuerligt reflekteres over og lægges planer for, hvorledes de ydre rum organiseres, indrettes og vedligeholdes, så de medvirker til både trivsel og livsmod hos de, der bor og arbejder på Egholt.

På Egholt bruges der mange ressourcer på, at huse og bygninger såvel ude som inde fremstår i god stand og kvalitet og er indbydende og rare at opholde sig i.

Alle bosteder på Egholt har fine udenoms-rum – haver eller gårdhaver.

Naturen som terapeut

Skole, administration, dagtilbud, STU, samt 2 bosteder ligger på hovedmatriklen Egholt. Hovedmatriklen Egholt er et meget stort naturområde med både haver, skov og dyrehold.

I forlængelse af herværende beskrivelse af den miljøterapeutiske tilgang, følger en særskilt beskrivelse af, hvordan der på Egholt arbejdes terapeutisk i alle de rum, som vores fantastiske omgivelser tilbyder os.

Refleksion, supervision og undervisning af miljøterapeuter og ledelse

Det kræver et stort, ofte personligt, arbejde hos miljøterapeuterne at indgå i udviklende relationer med elever og beboere.

Miljøterapeuterne skal være gode til at tage kontakt, gode til samvær og nærhed i følelsesmæssig god afstemning med elever og beboere^{xv}. Miljøterapeuterne skal kunne rumme og håndtere deres egne følelsesmæssige reaktioner på beboeres og elevers vanskeligheder.

Kompetenceudvikling og supervision af medarbejdere på alle niveauer i organisationen kræver anvendelse af store organisatoriske ressourcer, som det er ledelsens ansvar at mobilisere og anerkende nødvendigheden af.

ⁱ P. Nissen og K. Hansen 2006. *Effektundersøgelse af psykodynamisk miljøterapeutisk døgnbehandling*. DPU. s forlag

ⁱⁱ F. Skårderud og B. Sommerfeldt; 2014. *Miljøterapibogen*. Hans Reitzels forlag

ⁱⁱⁱ Sverker Belin, (1999); *Galskabens magt*. Hans Reitzels forlag

^{iv} T. Heinskou og S. Visholm, red. (2005); *Psykodynamisk Organisationspsykologi*. Hans Reitzels forlag.

^v Bonnerup og Hasselager, (2008); *Gruppen på arbejde*. Hans Reitzels forlag.

^{vi} T. Schjødt og T. Heinskou, red. (2007); *Miljøterapi på dynamisk grundlag*. Hans Reitzels forlag.

^{vii} D. Winnicot, (1958); *Mother and child: A primer first relationship*. Basic Books, New York.

^{viii} Sverker Belin, (1999); *Galskabens magt*. Hans Reitzels forlag

^{ix} T. Schjødt og T. Heinskou, red. (2007); *Miljøterapi på dynamisk grundlag*. Hans Reitzels forlag

^x Susan Hart, (2009); *Den følsomme hjerne*. Hans Reitzels forlag

^{xi} F. Skårderud og B. Sommerfeldt, (2014); *Miljøterapibogen*. Hans Reitzels forlag

^{xii} F. Skårderud og B. Sommerfeldt, (2014); *Miljøterapibogen*. Hans Reitzels forlag

^{xiii} Erik Larsen; 2018. 3. udgave. *Miljøterapi for Barn og Unge*. Oslo Universitetsforlag

^{xiv} F. Skårderud og B. Sommerfeldt, (2014); *Miljøterapibogen*. Hans Reitzels forlag
(F. Skårderud (2008) *Psykerom*. Psykisk Helse, 2.)

^{xv} C.R.Jørgensen, (2018); *Den psykoterapeutiske holdning*. Hans Reitzels forlag